

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v dubnu 2012 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v dubnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 972 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 467 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 272 podniků obchodu a 670 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v dubnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** mírně snížilo. 43,6 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 51,1 % jako uspokojivou a 5,3 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 51,5 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 6,1 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, výroby nábytku a opravy a instalace strojů a zařízení. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 42,4 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové a zahraniční poptávky** se snížilo také. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 81 % tržeb, respondenti s 8,6 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 10,4 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 83 % tržeb, jako nízká u respondentů s 11,3 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 5,7 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 84,4 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 10,5 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 5,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 82,3 % tržeb, u 12 % za nízkou a u 5,7 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 16,7 % tržeb, poklesla u 9,5 % podniků a u podniků se 73,8 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 13,4 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 8,2 % a neměnnost podniků se 78,4 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 89,9 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 6,4 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 3,7 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 90,9 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 83,2 %. Podniky, jejichž tržby představují 38,1 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 23,4 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v dubnu mírně snížilo a dosáhlo 82,6 %. Hlavní **bariérou růstu produkce** je opět nedostatečná poptávka, uvádí ji téměř polovina respondentů.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 92,1 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 3,6 % tržeb a zhoršila se u 4,3 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 10,1 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů se 7,4 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 88,8 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 92,3 % tržeb.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští **tři i šest měsíců** jsou nižší než v březnu. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 9,9 % a zhoršení respondenti s 2,6 % tržeb, beze změny s 87,5 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 11,2 % respondentů, u 2,9 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 85,9 % tržeb. Pro příštích **šest měsíců** respondenti s 13,7 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 4,8 % a respondenti představující 81,5 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 79,5 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 15,6 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 4,9 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 77 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 13 % a se snížením respondenti s 10 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 14,8 % tržeb, snížení očekává 7,6 % respondentů a neměnnost 77,6 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 11,1 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 82,8 % za celý soubor a snížení exportu očekává 6,1 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 12,6 % tržeb, pokles respondenti s 6,9 % tržeb a respondenti se 80,5 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 7,8 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 86,7 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 5,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 8,9 % respondentů zvýšení dovozu, 6,2 % snížení a 84,9 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 78,7 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 14,8 % a nedostatečné u podniků s 6,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 75,9 % tržeb, více než dostatečné u 16,7 % a nedostatečné u 7,4 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce stále mírné zvýšení tempa **výrobní činnosti** a snížení tempa **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 17,1 % tržeb, se snížením počítá 7,5 % respondentů a respondenti se 75,4 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 19,4 % tržeb, neměnný vývoj 75,5 % respondentů a pokles výroby 5,1 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 11,8 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 82,9 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 5,3 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 10,7 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 5,2 % tržeb a s neměnností u 84,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 12,1 % tržeb, snížit u 6 % tržeb a 81,9 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,4 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,1 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 90,7 % počtu respondentů, u 4,9 % selepší a u 4,4 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,9 % a snížení 13,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,9 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** vyplývá, že po mírném růstu v roce 2011 očekávají respondenti ve zpracovatelském průmyslu pro rok 2012 růst investic zhruba o 8 %. Půjde přitom převážně o obnovu výrobních zařízení, méně pak o rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově snížilo a oproti hodnotám z dubna 2011 je také nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se hodnocení současné ekonomické situace v dubnu meziměsíčně zvýšilo. Hodnocení celkové poptávky se oproti březnu také zlepšilo. V dubnu hodnotilo 22,4 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 66,1 % jako uspokojivou a 11,5 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 8,3 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 36,7 % respondentů a u ostatních (s 55 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 45,6 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 54,3 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a s 0,1 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 12,6 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští **tři měsíce** jsou nižší než v březnu, pro příštích **šest měsíců** jsou nepatrně vyšší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 77,8 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 10 % stavebních prací a zhoršení se 12,2 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 16,2 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 17,9 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 65,9 % respondentů.

Respondenti očekávají mírný pokles ve **stavební činnosti** a stejně tak i snížení **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 18,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 16,7 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 64,6 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 62,4 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 6,5 % respondentů a snížení 31,1 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 73,8 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 53,1 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 1,3 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,6 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 24,9 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 46,3 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,9 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 2,9 % své produkce, neměnnost u 85,4 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 11,7 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 28,7% počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 17,1 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 55,6 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 8,1 % a snížení 8,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 28 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se celkově vlivem stavební sezóny v březnu i dubnu mírně zvýšilo, ale je stále nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v dubnu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti březnu snížilo. Jako dobrou hodnotilo v dubnu **ekonomickou situaci** svého podniku 28,6 % respondentů, 62 % jako odpovídající sezóně a 9,4 % jako špatnou. Zásoby se zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 92,5 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,9 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 9 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 86,1 % tržeb a s 4,9 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 71 % respondentů, 19,3 % očekává růst a 9,7 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 86,9 % tržeb, 9 % předpokládá pokles a 4,1 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích tří i šesti měsíců jsou oproti minulému měsíci nižší. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 37,3 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 50,3% žádné změny nepředpokládají a 12,4 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně snížilo a i v meziročním srovnání je nižší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se v dubnu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti březnu mírně zvýšilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 49,8 % respondentů jako dobrou, 47,2 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se snížilo, její očekávání pro příští tři měsíce se nezměnilo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 29,9 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 68,3 % respondentů a 1,8 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 95 % respondentů, růst cen 2,4 % respondentů a 2,6 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 18,1 % respondentů, neměnnost 67,8 % a růst počtu zaměstnanců 14,1 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro příští tři měsíce se také nezměnilo, pro příštích **šest měsíců** je nižší.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se meziměsíčně snížilo, ale v meziročním srovnání je o 1,3 bodu vyšší.